

Seat Number

--	--	--	--	--	--

Environmental Studies
(पर्यावरण अभ्यास)
(55555)

P. Pages : 7

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

Instructions to Candidates :

1. Do not write anything on question paper except Seat No.
2. Graph or diagram should be drawn with the black ink pen being used for writing paper or black HB pencil.
3. Students should note, no supplement will be provided.
4. All questions are compulsory.
5. Figures to the right indicate full marks.
6. Draw neat and labelled diagrams wherever necessary.

1. Choose the proper alternatives. 10
- i) How much percentage of land of our country is occupied by forest ----
a) 20%	b) 19%
c) 25%	d) 30%
- ii) The World Environmental Day is celebrated all over the world on -----
a) 15 th August	b) 5 th June
c) 14 th November	d) 8 th April
- iii) The first most populous country in the world is -----
a) France	b) China
c) India	d) America
- iv) The forest Conservation Act was passed in ----
a) 1975	b) 1972
c) 1974	d) 1980

2107

- v) Human Right Day is celebrated on -----
- a) 10 December b) 7 February
c) 5 June d) 10 January
- vi) How many Hot spots of biodiversity are in the world -----
- a) 40 b) 35
c) 25 d) 85
- vii) Producer in the ecosystem prepare food in the process of -----
- a) Respiration b) Vaporization
c) Photosynthesis d) Digestion
- viii) Creation of unwanted sound is -----
- a) Noise Pollution b) Thermal Pollution
c) Air Pollution d) None of the above
- ix) Which gas caused Bhopal gas Tragedy.
- a) Methyl alcohol b) Methyl acetate
c) Methyl isocyanate d) Methyl carbamate
- x) Sahara is an example of ---- ecosystem.
- a) Marine b) Desert
c) Grassland d) Forest

2. Define or Explain any five.

10

- i) Rain Water harvesting.
- ii) Tsunami.
- iii) Cyclone.
- iv) Waste land.
- v) Wildlife protection.
- vi) Population Explosion.

- vii) Environment.
- viii) Water Pollutant.
- ix) Producers.
- x) Drought.

3. Answer in one sentence **any five**.

10

- i) Name any two wildlife Sanctuaries in India.
- ii) What is meant by Ground Water?
- iii) Define ecology.
- iv) What is meant by desertification?
- v) Give the scale by which the magnitude of earthquake is measured.
- vi) Define Salinity.
- vii) What is Environmental Science?
- viii) Define Soil Pollution.
- ix) Give any two names of non – renewable energy sources.
- x) What is flood.

4. Attempt **any two** of the following.

30

- i) What is AIDS? Discuss symptoms spreading and preventive measures.
- ii) What is air pollution? Give the causes effects in brief.
- iii) India as a mega biodiversity nation explain.
- iv) Define Natural resources explain in the detail renewable natural resources with suitable example.
- v) What is Global Warming? Explain the causes of Global Warming and suggest solutions to control it.

5. Write short notes on **any four**.

20

- i) Human Right.
- ii) Acid rain.
- iii) Grassland ecosystem.
- iv) Solar energy.
- v) World Food Problems.
- vi) Environmental Education.
- vii) Solid Waste Pollution.

or

मराठी रुपांतर

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

सूचना :-

1. प्रश्नपत्रिकेवर बैठक क्रमांकाशिवाय काहीही लिहू नये.
2. ग्राफ किंवा आकृती काढण्यासाठी पेपर सोडवितांना काळ्या शाईचा पेन अथवा काळी एच्. बी. पेन्सिलच वापरावी.
3. पुरवणी मिळणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
4. इंग्रजी व मराठी भाषांतरामध्ये काही संदिग्धता असल्यास त्यावेळी मूळ प्रश्नपत्रिका इंग्रजी भाषेतील ग्राह्य धरण्यात यावी.
5. सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
6. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
7. आवश्यक तेथे सुबक व नामनिर्देशित आकृत्या काढा.

1. योग्य पर्याय निवडा.

10

- i) भारताचा किती टक्के भाग हा जंगलांनी व्यापलेला आहे.

अ) 20%	ब) 19%
क) 25%	ड) 30%
- ii) जागतिक पर्यावरण दिन ----- ह्या दिवशी साजरा केला जातो.

अ) 15 ऑगस्ट	ब) 5 जून
क) 14 नोव्हेंबर	ड) 8 एप्रिल
- iii) जगात लोकसंख्येच्या बाबतीत प्रथम क्रमांकावर असणारा देश कोणता?

अ) फ्रान्स	ब) चीन
क) भारत	ड) अमेरिका
- iv) वनसंवर्धन कायदा इ. स. ----- मध्ये पारित करण्यात आला.

अ) 1975	ब) 1972
क) 1974	ड) 1980
- v) मानव अधिकार दिन ----- या दिवशी साजरा केला जातो.

अ) 10 डिसेंबर	ब) 7 फेब्रुवारी
क) 5 जून	ड) 10 जानेवारी
- vi) जगात एकूण किती जैवविविधतेची संवेदनशील क्षेत्रे आहेत.

अ) 40	ब) 35
क) 25	ड) 85

vii) परिसंस्थेतील उत्पादके ----- या क्रियेने अन्न तयार करतात.

- अ) श्वसन
ब) बाष्पीभवन
क) प्रकाश संश्लेषण
ड) पचन

viii) नकोसा असलेल्या आवाजाला ----- म्हणतात.

- अ) ध्वनी प्रदुषण
ब) औष्णिक प्रदुषण
क) वायू प्रदुषण
ड) वरीलपैकी नाही

ix) भोपाळ वायू दुर्घटना ----- या वायुमुळे झाली.

- अ) मिथाइल अल्कोहोल
ब) मिथाइल अॅसीटेट
क) मिथाइल आयसोसायनेट
ड) मिथाइल कारबामेट

x) सहारा हे ----- परिसंस्थेचे उदाहरण आहे.

- अ) सागरी
ब) वाळवंटीय
क) गवताळ
ड) जंगल

2. व्याख्या लिहा किंवा स्पष्टीकरण करा कोणतेही पाच.

10

- i) वर्षाजल संचयन.
ii) त्सुनामी.
iii) आवर्त.
iv) पडित जमीन.
v) वन्यजीव संरक्षण अधिनियम.
vi) लोकसंख्या विस्फोट.
vii) पर्यावरण.
viii) जल प्रदुषके.
ix) उत्पादक.
x) अवर्षण.

3. एका वाक्यात उत्तरे लिहा कोणतेही पाच.

10

- i) भारतातील दोन वन्यजीव अभयारण्याची नावे सांगा.
ii) भुजल म्हणजे काय?
iii) परिस्थितीकीची व्याख्या लिहा.
iv) वाळवंटीकरण म्हणजे काय?

- v) भुकंप तीव्रता मोजण्याचे मापक कोणते.
- vi) क्षारताची व्याख्या लिहा.
- vii) पर्यावरणशास्त्र म्हणजे काय?
- viii) मृदा प्रदुषण म्हणजे काय?
- ix) अपुनर्नविकरणीय ऊर्जास्रोताची कोणतेही दोन नावे लिहा.
- x) पूर म्हणजे काय?

4. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

30

- i) एडस् म्हणजे काय? एडस् बाबतचे लक्षणे प्रसार व प्रतिबंधक उपाय यावर चर्चा करा.
- ii) वायु प्रदुषण म्हणजे काय? वायु प्रदुषणाची कारणे व परिणाम थोडक्यात वर्णन करा.
- iii) भारत महाजैवविविधता देश आहे वर्णन करा.
- iv) नैसर्गिक संसाधन म्हणजे काय? पुनर्नविकरणीय नैसर्गिक संसाधनाची योग्य ती उदाहरणासहित स्पष्टीकरण करा.
- v) जागतिक तापमान वाढ म्हणजे काय? जागतिक तापमान वाढीचे कारणे स्पष्ट करा व ती नियंत्रणात आणण्याचे उपाय सुचवा.

5. टिपा लिहा कोणतेही चार.

20

- i) मानवी हक्क.
- ii) आम्ल पर्जन्य.
- iii) गवताळ परिसंस्था.
- iv) सौरशक्ती.
- v) जागतिक अन्नसमस्या.
- vi) पर्यावरण शिक्षण.
- vii) घनकचरा प्रदुषण.
